

Asia: VN/25975/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laiksi potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista

Lausunnonantajan lausunto

1. Edistääkö hallituksen esitysluonnos nykyistä paremmin potilaan sekä sosiaalihuollon ja varhaiskasvatuksen asiakkaan oikeuksien ja oikeusturvan toteutumista?

Näkemyksemme mukaan esitysluonnos vie potilasasiavastaavien toimintaa oikeaan suuntaan ja järkevöittää sitä mm. säätämällä kelpoisuusehdoista ja raportoinnista. Sosiaaliasiavastaavien osalta nämä asiat ovat jo nykyisin säänneltyjä. Potilaan oikeuksien ja oikeusturvan paraneminen edellyttää myös sitä, että potilasasiavastaavia on riittävästi ja heillä on riittävät resurssit potilaiden neuvomiseen ottaen huomioon eri potilaiden tarpeet kommunikaatiotavoista ja informaatiokanavista. Esimerkiksi sähköiset palvelut eivät välttämättä tavoita kaikkia potilasryhmiä.

2. Onko potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminta tarkoituksenmukaista järjestää jatkossa pääasiassa hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän järjestämänä? (2 ja 3 §)

Lääkäriliitto katsoo, että leveämmät hartiat ovat tässä toiminnassa eduksi. Ehdotettu järjestämistapa yhtenäistää potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toimintaa ja toimintaedellytyksiä.

3. Onko potilasasiavastaavien toiminta tarkoituksenmukaista järjestää jatkossa erikseen

- a. valtion mielisairaaloissa
- b. Puolustusvoimien terveydenhuollossa
- c. Vankiterveydenhuollossa
- d. Työterveyslaitoksessa? (4 §)

Kyllä.

4. Ovatko potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien riittävyttä ja vastuuhenkilön nimeämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia? (2 § 4 momentti, 4 § 4 momentti)

Kyllä.

5. Turvaako esitys riittävästi potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien riippumattomuuden ja puolueettomuuden? (2 § 3 momentti, 4 § 3 momentti, 5 §)

Säädösten kyllä. Toiminnan järjestäjien tulee huolehtia siitä, että riippumattomuus toteutuu myös käytännössä. Samalla toiminnan järjestäjien tulisi huolehtia siitä, että potilasasiavastaava ja sosiaaliasiavastaava saavat työntekijöinä riittävän tuen joko siten, että vastuuhenkilö on heidän esihenkilönsä tai muiden järjestelyjen avulla.

6. Onko potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön kelpoisuutta koskeva säännös tarkoituksenmukainen? (6 §)

Kyllä. Pidämme tarkoituksenmukaisena sitä, että siirtymäsäännöksellä (14 §) mahdollistetaan tarvittaessa nykyisten potilasasiavastaavien jatkaminen potilasasiavastaavina.

7. Onko esityksessä huomioitu asianmukaisesti asiakkaiden kielelliset oikeudet? (7 §)

Kyllä.

8. Onko potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön tehtävät määritelty tarkoituksenmukaisesti? (8 §)

Kyllä. Selkeyden vuoksi olisi toivottavaa erottaa kunkin tehtävät omiksi pykälikseen.

9. Ovatko rekisterinpitoa ja henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset asianmukaiset ja tarkoituksenmukaiset? (9 – 12 §)

Kyllä. Koska moni tulevista potilas- ja sosiaaliasiavastaavista on terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilö, heidän perehdytyksessään ja koulutuksessaan olisi hyvä käydä yksityiskohtaisesti läpi henkilötietojen käsittelyä koskevat periaatteet potilas- ja sosiaaliasiavastaavan roolissa. Käyttöoikeuksien määrittely sähköisiin asiakirjajärjestelmiin edesauttaa henkilötietojen lainmukaista käsittelyä.

10. Ovatko potilasasiavastaava ja sosiaaliasiavastaava –nimikkeet sopivat potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien uusiksi nimikkeiksi?

Lääkäriliitto kannattaa nykyisten nimikkeiden muuttamista sukupuolineutraaleiksi. Kansainvälisten vertailujen perusteella suomalaiset potilas- ja sosiaaliasiavastaajat ovat ensi sijassa tietojen ja neuvojen antajia verrattuna monissa muissa maissa olevaan rooliin esimerkiksi potilasvalitusten käsittelijänä ja ratkaisijana. Tästä näkökulmasta näkisimme mahdollisena myös potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien nimikkeet. Vastaava-nimike toisaalta korostaa vastuuta potilaan ja asiakkaan oikeuksien toteutumisesta ja riippumattomaa asemaa. Ehdotetut nimikkeet ovat hyväksyttävissä.

11. Vapaamuotoiset huomiot

-

Kattelus Mervi
Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund